

Cases

Cases til brug i undervisning

– Lærervejledning

De følgende 5 cases er virkelige hændelser beskrevet kort med hændelsesforløb og deraf følgende konsekvenser for de involverede.

Eksempel på anvendelse i undervisningen:

Fordel de 5 cases mellem grupper af elever og lad eleverne reflektere over hændelse og konsekvenser. Stil derefter følgende spørgsmål:

- *Har de oplevet lignende ulykker eller nærved-ulykker på deres arbejdsplads?*
- *Hvad vil de bringe i med til den årlige arbejdsmiljødrøftelse, hvis ulykken var sket på deres arbejdsplads?*
- *Bed eleverne lave mål (vision) og delmål, der kan medvirke til et mere sikkert arbejdsmiljø.*

Nøgleord til gruppearbejdet:

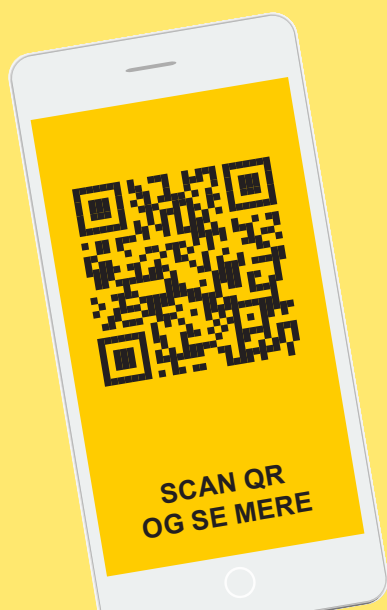
- Stands ulykken
- Tilkald hjælp/Alarmering
- Førstehjælp
- Beredskabsplan
- Analyse af ulykkens forløb med henblik på forebyggelse af ny ulykke
- Indhente viden
- Informere/instruktion af medarbejdere

Nederst på hver kort med cases, er der links, der kan anvendes til at indhente mere viden om arbejdsmiljø og sikkerhed.

Mere information om og hjælp til udarbejdelse af beredskabsplan og til den årlige arbejdsmiljødrøftelse:

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord: [Guide til årlig arbejdsmiljødrøftelse](#)

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord: [Beredskabsplan ved personskade](#)

Scan QR-kode eller hent materiale på
baujordtilbord.dk/brancher/landbrug

Årlig arbejdsmiljødrøftelse

– Elevark til cases

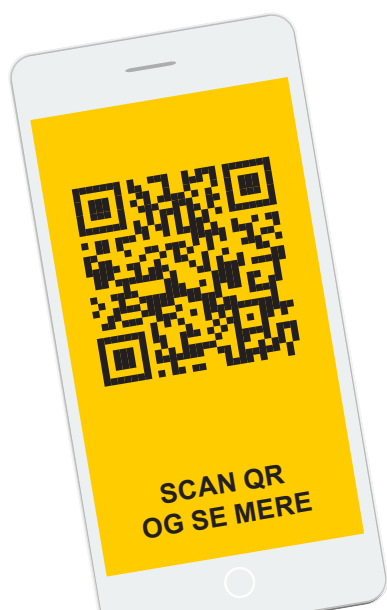
De følgende 5 cases er virkelige hændelser beskrevet kort med hændelsesforløb og deraf følgende konsekvenser for de involverede.

Læs den udleverede case og reflekter i gruppen ud fra følgende spørgsmål:

- *Har I/du oplevet lignende ulykker eller nærved-ulykker på deres arbejdsplads?*
- *Hvordan vil I/du inddrage ulykken i den årlige arbejdsmiljødrøftelse, hvis ulykken var sket på deres arbejdsplads?*
- *Giv et bud på en vision og konkrete tiltag, der kan medvirke til et mere sikkert arbejdsmiljø.*

Nederst på hver kort med cases, er der links, der kan anvendes til at indhente mere viden om arbejdsmiljø og sikkerhed.

Mere information om og hjælp til udarbejdelse af beredskabsplan og til den årlige arbejdsmiljødrøftelse:
Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord: [Guide til årlig arbejdsmiljødrøftelse](#)
Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord: [Beredskabsplan ved personskade](#)

Scan QR-kode eller hent materiale på
baujordtilbord.dk/brancher/landbrug

Case nr. 1

Faldulykke – Glatte gulve

To medarbejdere er blevet skadet inden for et år på et og samme gangareal, hvor der er plastikspalter 50 x 50 cm. Arealet passeres ved flytning af grise og bliver meget glat af grisemøg

Medarbejder 1:

Medarbejderen småløb og gled ind på det tilstødende betongulv, som har en bremsende effekt. Han vred rundt på foden, som brækkede, og han var sygemeldt i tre måneder. Et år senere har han stadig lette smerter.

Medarbejder 2:

Medarbejderen gled og greb ud for at undgå at falde. Han ramte derved en jernskinne og skar sig i hånden. Der gik infektion i såret, hvilket medførte en længere sygemelding. Cirka seks måneder efter ulykken har han ingen umiddelbare eftervirkninger.

Hvert år kommer 8.000 danskere til skade på deres arbejde ved et fald eller styrt. Og det er kun de tilfælde, der bliver indberettet til Arbejdstilsynet. I virkelighedens verden snubler og falder vi langt mere. De fleste faldulykker kan dog undgås, hvis man følger nogle få, enkle retningslinjer.

Hent mere viden:

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord:
[Beredskabsplan ved personskade](#)

Arbejdstilsynet:

[Undgå fald fra stiger og vogntag](#)

Undgå faldulykker

Sørg for:

- at gulvene er jævne, faste, stabile og tørre
- at gulvene er rengjorte
- skiltning, som gør opmærksom på evt. fare
- beskyttelsesudstyr, som skridsikert fodtøj
- at arbejdsstederne får tilstrækkeligt lys
- at der benyttes skridsikert underlag

God arbejdspraksis

Sæt fokus på ulykker, også dem der var tæt på at ske, og tag en ordentlig snak om årsagerne – husk ulykkerne har personlige omkostninger, men også økonomiske omkostninger (sygeløn og vikardækning).

- Målet skal så vidt muligt være at fjerne faren ved kilden, f.eks. opretning af ujævne gulve.
- Næstbedst løsning er ændret arbejdsmetode, f.eks. nye metoder til rengøring.
- Den sidste forebyggende foranstaltning er beskyttelse f.eks. fodtøj med skridsikre såler.

Case nr. 2

Sikkerhed ved tilkobling af redskaber

Manglende koordinering kostede del af finger.

En del af et fingerled blev prisen for en pensioneret landmand, der ville hjælpe sin søn med at spænde traktoren fra mixervognen.

Det er normalt en let opgave, når man står bag traktoren og kan aktivere liften, så trækbolten kan løsnes i sammenkoblingen. Sønnen kunne så blive siddende på traktoren. Da trækbolten sad fast, sænkede sønnen trækbommen. Han var dog ikke opmærksom på, at faderen havde fat i trækbolten samtidig. Derved kom en finger i klemme, så det yderste led blev halveret. Skaden blev anmeldt som en arbejdsskade, og Arbejdstilsynet kom på besøg. De fandt forhold, som burde rettes og har derfor varslet en dato for et tilpasset tilsyn.

Hitchkrog

Hitchkrog er standard på mange traktormærker. Brug af hitchkrog gør til- og frakobling lettere og langt sikrere. Desuden giver det en bedre vægtfordeling mellem vogn og traktor. Den kortere afstand mellem traktor og vogn kan hindre skarpe sving, men PTO'en til fx fodervognen skal der alligevel tages hensyn til.

Hent mere viden:

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord:
[Beredskabsplan ved personskade](#)

Forebyg ulykker

God planlægning, præcise aftaler, sikker adfærd og effektive sikkerhedsforanstaltninger er nøgleordene i en god sikkerhedskultur.

Ulykkers årstidsvariation

Landbrugsulykker tager til i antal over foråret og toppe i sommermånederne. Specielt i august er der mange ulykker. Det hænger formodentlig sammen med de meget lange arbejdsdage.

Arbejdstilsynets ulykkesundersøgelser

Arbejdstilsynet undersøger alle dødsulykker og ulykker, hvor der vurderes, at der er akut behov for en forebyggelsesindsats, samt ulykkeshændelser af særlig farlig karakter. Når der sker en alvorlig arbejdsulykke, kommer Arbejdstilsynet på besøg.

Case nr. 3

Sikkerhed ved håndtering af nykælvede kalve

Landmanden havde hørt brølet fra stalden, og nu inviterede hun sin datter og en klassekammerat til kælvnings. Den glemmer de ikke sådan lige. Da landmanden ville undersøge kalvens køn, angreb koen hende, så hun slog hovedet mod en vandkop og kortvarigt mistede bevidstheden. Hun vågnede med koens pande presset mod brystkassen. Så prøvede hun at stikke fingrene i koens øjne og sparke efter hende. Imens forsøgte hendes datter skiftevis at tilkalde hjælp og hjælpe sin mor.

Endelig lykkedes det landmanden at rulle ud under nakkebommen. Indsmurt i blod og møg blev hun hentet af en ambulance.

Et ødelagt ledbånd i skulderen og en stribe andre skader betød en langvarig sygdomsmeddeling.

Kælvningen set med koens øjne

- Få timer før: Hun bliver rastløs og søger afsides, hvis det er muligt.
- Umiddelbart efter: Hun udstøder dybe lyde og begynder straks at slikke kalven (førstekalvskøer kan være aggressive og tøvende over for kalven).

Instinkter kan få koen til at angribe dyr og mennesker, der opfattes som en fare.

Kælvningsbokse – bedst til en ad gangen

Indret kælvningsboksene med fanggitter for at undgå skader ved pålægning af grime, ved behandling af koen og ved fjernelse af kalven. Enkeltbokse er det sikreste: Her skal fødselshjælperen kun koncentrere sig om den kælvende ko. Samtidig bliver koen ikke stresset af sin rangorden i forhold til en anden ko i samme boks.

Avl efter temperament

Inden for kvægavl findes der et indeks for temperament. Sørg for at udvælge avlstyre med minimum 100 i dette indeks. Spot aggressive køer Vær opmærksom på de advarsler, som aggressive køer typisk udsender i det daglige. Hvis de er foruroligende, så udsæt koen ved først givne lejlighed, inden den forvolder skade på mennesker.

Hent mere viden:

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord:
Beredskabsplan ved personskade

Arbejdsmiljø ved håndtering af store dyr:
Rapport

Arbejdsmiljø ved håndtering af kvæg
Folder

Case nr. 4

Sikkerhed ved brug af minilæssere

En 43-årig mand mistede livet, da han på sin gård blev klemt ihjel under en bobcat.

Manden gik ud for at køre møg ud af stalden med bobcatten kl. 9 om morgenen. Kl. 10 fandt hans mor ham liggende livløs under forhjulene. Moderen hente naboen, som fik stoppet bobcatten. Politiet har ikke kunne fastslå præcist, hvordan ulykken er sket, men det ligger fast, at ingen andre personer var involveret. Ifølge sporene var manden på vej tilbage til stalden, da bobcatten pludselig svingede brat og ramte en anden maskine. Manden faldt ud og kom ind under bobcatten. Bobcatten bar præg af, ikke at være eftersat i mange år.

Forkert brug af minilæssere kan være livsfarligt

God planlægning, præcise aftaler, sikker adfærd og effektive sikkerhedsforanstaltninger er nøgleordene i en god sikkerhedskultur.

Ulykkers årstidsvariation

Landbrugsulykker tager til i antal over foråret og

- Minilæssere er ustabile.
- Skridstyrede læssere tipper let.
- Knækstyrede læssere vælter let.

Hent mere viden:

Branchearbejdmiljørådet Jord til Bord:
[Beredskabsplan ved personskade](#)

Sådan mindsker du risikoen:

- Brug altid sikkerhedssele og sikkerhedsbøjle, når der er risiko for at vælte.
- Vedligehold maskiner og redskaber.
- Vurder maskinens evne i forhold til den byrde, der skal løftes.
- Drej ikke med højt løftet læs. En knækstyrede læsser skal rettes op, før læsset løftes til fuld højde.
- Køb aldrig med flere halmballer oven på hinanden.
- Er der steder i bygningerne, hvor det er nødvendigt at bukke sig for at køre under, skal man om muligt hæve porthøjden.
- Forlad aldrig læsseren med løftet redskab. Uforudsete ting kan ske, så redskabet pludselig falder ned.
- Hav altid en mobiltelefon i lommen, hvis du arbejder alene.

Kontroller udstyret

Teknisk udstyr skal have et hovedeftersyn mindst én gang om året. Under alle omstændigheder skal følgende dele efterses:

Mekaniske dele
Sikkerhedsudstyr
Betjeningsorganer
Hydrauliske komponenter

Case nr. 5

Sikkerhed ved betjening og reparation af gylleanlæg

I live og uden varige mén.

Det var den mirakuløse udgang for en landmand, der blev stærkt påvirket af svovlbrinteholdig gyllegas under arbejde i en to meter dyb tørbrønd. På vej op af brønden lammedes han fuldstændig, faldt bagover og fik alvorlige skader i baghovedet. En medarbejder fra en maskinstation skulle holde brønden fri for gylle med en slamsuger. Han fik sammen med en kvindelig medarbejder på gården af to omgange bundet et reb om livet på landmanden.

Begge blev under forløbet stærkt påvirket af gassen. Landmanden blev løftet op af brønden med slamsugerens kran, og de tilkaldte ambulancefolk ydede førstehjælp. Svovlbrinte er livsfarlig. Gylle danner svovlbrinte, når den sættes i bevægelse.

Sæt fokus på ulykker, også dem der var tæt på Grænseværdien for svovlbrinte er 10 ppm.

I koncentrationer op til 0,25 ppm lugter svovlbrinte som rådne æg, op til 30 ppm bliver lugten kvalmende sød. Fra 30-100 ppm lammes lugtesansen, man får åndenød, kvalme og svimmelhed. Fra ca. 500 ppm mister man efter 1-2 indåndinger øjeblikkelig bevidstheden, og åndedrættet lammes, hvorefter man dør.

Svovlbrinte lammer, selv i små doser, lugtesansen, så man opdager ikke faren. Der er registreret 16 dødsulykker som følge af gyllegasser de seneste 30 år, men langt flere forgiftningstilfælde, hvor kun held har forhindrede en tragisk udgang.

Foranstaltninger ved arbejde med gylleanlæg

- Brug altid luftforsynet åndedrætsværn ved nedstigning i pumpebrønde.
- Brug altid sikkerhedssele med taljetræk. Der skal være mindst en hjælper med en talje, som magter at hejse den nedstegne op igen.

Skiltning

- Der skal være advarselsskilte ved nedstigningssteder.
- Ved pumpesteder skal være opsat advarselsskilte om brandfare.

Hent mere viden:

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord:
[Beredskabsplan ved personskade](#)

Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord:
[Sikkerhed ved arbejde med gylle](#)

